

Dąbrowa Białostocka, dnia 7 marca 2023 r.

MOPS.OA.051.2.2023

Rada Etyki Mediów
ul. Foksal 3/5
00-366 Warszawa

Skarżący:

Agnieszka Poważa
Kierownik Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Dąbrowie Białostockiej
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
w Dąbrowie Białostockiej
ul. Solidarności 1, 16-200 Dąbrowa Białostocka

Osoba, której dotyczy skarga:

Artur Borzęcki
reporter programu "Interwencja"
stacji telewizyjnej Telewizja Polsat Sp. z o.o.
ul. Ostrobramska 77, 04-175 Warszawa

do informacji:

Prezes Zarządu Telewizji Polsat Sp. z o.o.
ul. Ostrobramska 77, 04-175 Warszawa
KRS 0000388899

SKARGA

na postępowanie niezgodne z zasadami etyki dziennikarskiej

Działając w imieniu własnym, na podstawie ust. 2 regulaminu Rady Etyki Mediów z 15.5.1995 r., w związku z nieetycznym i nieprofesjonalnym zachowaniem reportera programu "Interwencja" stacji telewizyjnej Telewizja Polsat Sp. z o.o., Artura Borzęckiego, stanowiącym pogwałcenie zasad etyki dziennikarskiej oraz drastyczne naruszenie Karty Etycznej Mediów, składam skargę na niezgodne z zasadami etyki zawodowej postępowanie Reportera oraz wnoszę o zajęcie przez Radę stanowiska w przedmiotowej sprawie.

UZASADNIENIE

I. Stan faktyczny

W dniu 6 marca 2023 roku, w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej stawiał się Reporter programu reportażowego stacji telewizyjnej Telewizja Polsat Sp. z o.o., Artur Borzęcki, wykazując zainteresowanie sprawą z zakresu pomocy społecznej, dotyczącej jednego z petentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej. Działając pod pretekstem realizacji reserchu dziennikarskiego, nie zważając na trwające spotkanie, Reporter wtargnął do pomieszczenia zajmowanego przez kierownika MOPS, a następnie przejawiał natarczywe i napastliwe zachowania względem swojego rozmówcy. Podkreślenia wymaga okoliczność, iż Reporter nie był przygotowany do rozmowy pod kątem merytorycznym, nie znał okoliczności stanu faktycznego ani prawnego sprawy, której w założeniu miała dotyczyć rozmowa, a równocześnie przerywał rozmówcy, rzucając natarczywie te same swoje dwa pytania, co skutecznie wyłącza możliwość przeprowadzenia dialogu i niweczy cel wywiadu. Czynności prowadzone przez Reportera sprowadziły się w istocie do przeprowadzenia kilku minutowego "wywiadu", opartego głównie na monologu dziennikarza, który nie miał na celu ustalenia okoliczności sprawy ani pozyskania informacji, a jedynie atak i nagonkę. W toku prowadzonych czynności Reporter kreował subiektywne opinie na temat okoliczności sprawy, zadając pytania nacechowane negatywnie, sugerujące iż posiada już wyrobioną opinię na temat sprawy i nie jest zainteresowany pozyskaniem rzetelnych informacji. Formułowanie pytań i wypowiedzi, zawierających wyraźną tezę, wskazuje jednoznacznie na fakt, iż Reporter nie chciał w rzeczywistości zapoznać się z okolicznościami faktycznymi postępowania prowadzonego przez pracowników MOPS w Dąbrowie Białostockiej, ale szukał taniej sensacji, chcąc zaszokować odbiorcę i zwiększyć tym samym oglądalność, nie weryfikując przy tym faktów i stanu prawnego, czym naruszył wszystkie zasady określone w Karcie Etycznej Mediów.

Z wypowiedzi formułowanych przez Reportera wynika, że posiadał on jedynie pobieżne i niezwerifikowane informacje. Przed podjęciem czynności, Reporter nie dokonał rozpoznania sprawy ani nie zapoznał się z sytuacją petenta MOPS w Dąbrowie Białostockiej, wskazując wyraźnie, iż interesuje go położenie wyłącznie jednej strony postępowania. Równocześnie, Dziennikarz nie zapoznał się z rodzajem prowadzonego postępowania ani z podstawowymi przepisami regulującymi realizację działań prowadzonych przez pracowników MOPS. Reporter nie wykorzystał sytuacji do pozyskania rzetelnych informacji o sprawie mimo, iż posiadał stosowne pisemne umocowanie od petenta do pozyskania wszelkich informacji na jego temat i prowadzonego w jego sprawie postępowania administracyjnego. Zachowaniem swym wskazywał jednoznacznie, że nie interesuje go stan faktyczny sprawy, nie wyraził także zamiaru zrozumienia zasad związanych z prowadzonym postępowaniem administracyjnym mimo, iż to właśnie prowadzący postępowanie MOPS w Dąbrowie Białostockiej posiada materiał dowodowy i rozpoznanie w sprawie, której dotyczył

„wywiad”. Jego „wywiad”, „dążenie do ustalenia stanu faktycznego w sprawie” ograniczyło się do zadania dwóch pytań: „dlaczego ścigamy Pana.....?” i „ile kosztowało wysyłanie pism, dociekliwość pracowników i samorządowego kolegium odwoławczego?”. Ponadto, wymuszając sugerowane w pytaniach odpowiedzi, dążył wyraźnie do wprowadzenia u rozmówcy stanu pobudzenia emocjonalnego, w szczególności sugerując, że nie interesują go ogólnie pojęte zasady społeczne ani dobro osób ubogich, korzystających z pomocy MOPS.

Arogancka postawa Redaktora, przejawiająca się w jego impulsywnych zachowaniach, tonie głosu i ogólnym stosunku do rozmówcy wskazuje jednoznacznie na jego negatywne nastawienie, pozbawione obiektywizmu i zamknięte na możliwość dialogu. Z zachowania Redaktora wynika ponadto wyraźnie, iż jego działania miały na celu wywołanie u rozmówcy stanu niepokoju i przekonanie do przyjęcia rozstrzygnięć nieopartych na prawie, zaś zgodnych z narzuconym przez Redaktora rozumowaniem. Powyższe w sposób wyczerpujący wyłącza możliwość realizacji oczekiwanej obiektywnie idei dziennikarskiej, opartej na rzetelności, uczciwości, bezstronności i obywatelskiej wrażliwości, a także na najlepszych wzorcach i standardach warsztatowych, wyznaczających dziennikarzom sposób postępowania zawodowego.

Równocześnie, mając na uwadze charakter czynności, ukierunkowanych na wprowadzenie opinii publicznej w błąd, a prowadzonych przez Reportera z ramienia stacji Telewizji Polsat Sp. z o.o., w opinii Skarżącej postawa Dziennikarza działa na szkodę Polsatu i jego wizerunku, istotnie przecząc wiarygodności reprezentowanej stacji telewizyjnej. Zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym na stronie internetowej Telewizji Polsat Sp. z o.o., producenci programów publicystycznych Polsatu starają się realnie pomagać widzom, realizując zaangażowane społecznie dziennikarstwo, zaś obiektywizm stanowi podstawę prowadzonej przez nich działalności informacyjnej. Skarżąca z przykrością wskazuje, iż czynności, prowadzone przez reportera programu „Interwencja” stacji telewizyjnej Telewizja Polsat Sp. z o.o., Artura Borzęckiego w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Białostockiej istotnie przeczą prawdziwości przedmiotowych oświadczeń.

II. Deontologia zawodowa

Środki masowego przekazu są środkami społecznego komunikowania o szerokim zasięgu. Służą przekazywaniu informacji, umożliwiają komunikację między ludźmi, zapewniają rozrywkę a także kształtują opinię publiczną. Ostatni z wymienionych aspektów jest o tyle istotny, że media są często określane przydomkiem „czwartej władzy”. Fundamentalnymi zasadami ich funkcjonowania są wolność i pluralizm mediów, które stanowią nieodzowne elementy państwa demokratycznego i społeczeństwa obywatelskiego. Władze państwowe, statuując regulacje prawne, określają organizacyjne ramy działania rynku mediów, zaś jednym z kluczowych czynników, wpływających na ich funkcjonowanie i postrzeganie przez społeczeństwo,

jest wymiar etyczny - w szczególności etyka dziennikarzy. Dziennikarz ma obowiązek działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego, w granicach określonych przepisami prawa.

W nawiązaniu do charakteru niniejszego wniosku, zasadnym jest szczegółowe wskazanie uchybień dokonanych przez Reportera w świetle treści kodeksów etycznych obowiązujących w środowisku dziennikarskim.

Stosownie do treści Karty Etycznej Mediów, opracowanej z inicjatywy Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, podpisanej 29.3.1995 r., podstawowymi zasadami, jakimi kierują się w swej pracy dziennikarze, są między innymi:

- **zasada prawdy** – co oznacza, że dziennikarze dokładają wszelkich starań, aby przekazywane informacje były zgodne z prawdą, a przy tym sumiennie i bez zniekształceń relacjonują fakty w ich właściwym kontekście, natomiast w przypadku rozpowszechnienia błędnej informacji - niezwłocznie dokonują jej sprostowania,
- **zasada obiektywizmu** - co oznacza, że dziennikarze przedstawiają rzeczywistość niezależnie od swoich poglądów, rzetelnie relacjonując różne punkty widzenia,
- **zasada szacunku i tolerancji** – uwzględniająca konieczność poszanowania ludzkiej godności, praw, dóbr osobistych, a w szczególności prywatności i dobrego imienia,
- **zasada oddzielania informacji od komentarza** - zgodnie z którą wypowiedź ma umożliwiać odbiorcy odróżnianie obiektywnej rzeczywistości i faktów od subiektywnych opinii i poglądów.
- **zasada pierwszeństwa dobra odbiorcy** – co oznacza, że podstawowe prawa czytelników, widzów i słuchaczy są nadrzędne wobec interesów redakcji, dziennikarzy, wydawców, producentów i nadawców,
- **zasada wolności i odpowiedzialności** - co oznacza odpowiedzialność dziennikarzy za treść i formę przekazu oraz wynikające z nich konsekwencje.

Podobnie, zgodnie z treścią wyrażoną w preambule Kodeksu Etyki Dziennikarskiej Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich, zadaniem dziennikarzy jest przekazywanie rzetelnych i bezstronnych informacji oraz różnorodnych opinii, a także umożliwianie udziału w debacie publicznej, a dobro czytelników, słuchaczy i widzów oraz dobro publiczne powinny mieć pierwszeństwo wobec interesów autora, redaktora, wydawcy lub nadawcy.

Równocześnie, zgodnie z uchwaloną przez II Światowy Kongres Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy w 1954 r. deklaracją zasad Międzynarodowej Federacji Dziennikarzy (poprawki do tej deklaracji zostały wprowadzone na XVIII Światowym Kongresie w Helsinkach 2–6.6.1989 r.), nadrzędną zasadą pracy dziennikarza jest poszanowanie prawdy, zaś prawo obywateli do jej poszukiwania jest podstawowym obowiązkiem dziennikarza. Wypełniając ten obowiązek, dziennikarz powinien być wierny zasadom wolności poprzez rzetelne gromadzenie i publikowanie informacji.

Równocześnie, do gromadzenia informacji, dziennikarz powinien stosować wyłącznie uczciwe metody.

Opracowane powyżej normy i zasady, funkcjonujące w środowisku dziennikarskim, wyraźnie wyznaczają kierunki i cele działalności zawodowej prowadzonej przez dziennikarzy. Zgodnie z przyjętą powszechnie definicją, dziennikarstwo jest zawodem służebnym wobec społeczeństwa, zaś podstawowym prawem i obowiązkiem dziennikarza jest poszukiwanie prawdy oraz umożliwienie każdemu człowiekowi realizacji jego prawa do uzyskania prawdziwej, pełnej i bezstronnej informacji oraz uczestniczenia w debacie publicznej. Mając na uwadze powyższe wskazać należy, że dziennikarzowi nie wolno manipulować informacjami. Obowiązuje go skrupulatna ocena źródeł, sprawdzenie prawdziwości dostępnych informacji oraz rzetelność w ich przekazywaniu. Dziennikarz zobowiązany jest przestrzegać normy prawne i etyczne przy pozyskiwaniu informacji. W szczególności, dziennikarzowi nie wolno wprowadzać odbiorców w błąd przez sugerowanie, podkreślanie i wyolbrzymianie sensacyjnego charakteru wydarzeń, które nie znajdują potwierdzenia w materiale dziennikarskim.

III. Podsumowanie

Z uwagi na okoliczności stanu faktycznego, nie budzi wątpliwości stwierdzenie, iż ramach czynności prowadzonych w siedzibie MOPS w Dąbrowie Białostockiej w niniejszej sprawie, reporter programu "Interwencja" Artur Borzęcki dopuścił się naruszenia szeregu zasad etyki dziennikarskiej. Okoliczności przedmiotowego postępowania ocenić należy wysoce negatywnie, bowiem doszło do naruszenia szeregu zasad i norm, przyjętych za kluczowe w działalności zawodowej dziennikarza, co stanowi pogwałcenie zasad etyki dziennikarskiej oraz drastyczne naruszenie Karty Etycznej Mediów a przy tym istotnie urąga zasadzie rzetelności i profesjonalizmu dziennikarskiego.

Mając powyższe na uwadze, wnoszę jak we wstępie.

KIEROWNIK
Miejskiego Ośrodka Pomocy
Społecznej
mgr Agnieszka Boważa

Otrzymują:

1 egz. Adresat,

1 egz. Telewizja Polsat Sp. z o.o.

WYŚŁANO
listem zpo do Rady Etyki Mediów oraz Prezesa TV Polsat Sp. z o.o.
dnia 09.03.2023

